

Паула Лайт
Детство мое

Някога великият руски писател Достоевски е казал в безсмъртния си роман „Братя Карамазови“, че вечното щастие на цялата цивилизация, построяването на най-великото и бляскаво бъдеще не струват нищо и са по-ненужни и по-отвратителни от бунище, ако в темелите е зазида-на дори една сълзица на дете, което не сме утешили и спасили.

Съгласна съм с всяка дума на тази негова мисъл, защото децата са нашето чисто минало, преди да се оваляме, в калта на грубия си живот и да се покварим и нашето жадувано бъдеще. Те са надеждата, че някой ден човекът може да стане по-добър, по-мъдър, по-състрадателен и по-щастлив. Чрез начина, по който се грижим за децата, определяме същността на своето утре дали градим кула от светлина или злокобен черен обелиск.

Всяко човешко същество се ражда чисто и невинно и, както казва, Джеферсън, с право на свобода и щастие. Новият човек е *tabula rasa*, неизписан лист хартия и още в първата година другите поставят начало на книгата на живота му. По страниците ѝ началните редове се изписват от родителите, учителите, държавата чрез нейната политика към младото поколение. За жалост, може да бъдат писани и от костеливата ръка на мизерията или от черните, мръсни лапи на злото, покварата и жестокостта. Човек не се създава сам. Книгата, прекрасна поема или дълнопробен пасквил на ужаса е сътворена в съавторство на цялото общество.

Дечицата са прозрачни кристали, които поне в началото, не могат да лъжат, да хитруват, да бъдат лицемерни. „Чрез устата на децата говори истината“ – казват гърците и са прави.

Наред с това, у невинните крехки същества блести повече духовност, отколкото у нас, възрастните, загубели от делника. Душата, неомърсена от взаимодействието си с тъмната материя, помни: Тя помни Създателя, смисъла на битието, пътя на дъгата, по който е слязла при нас. Единствено бебето Уенди може да види духа Питър Пан и го вижда само, докато порасне. Децата имат зрение за незримото, усет за недостъпните мистерии и у тях, точно като в сърцето на кристал, танцува светлината. Затова Иисус е призовал точно дечицата да го последват. Затова в Средновековието, за да контактуват с евокираните ангели, окултистите са използвали посредничеството на дете. Аз мисля, че ако Бог избере да ни заговори пряко тук, на земята, този път ще го стори чрез детски устни.

Понякога, когато гледам през прозореца как дечицата си играят, виждам бъдещи музиканти, писатели и мъдреци или просто бъдещи чес-тни и добри хора. Но виждам също и бъдещи престъпници, лицемери,

мижигурки, тиран и злодеи. Защото глината е в процес на извайване. Кой е ваятелят ли? Ами, всички ние.

Хайде, нека тогава се погледнем искрено един-друг в очите и да си отговорим: Справяме ли се добре? Ваеме ли същността на новите хора с грижа, преданост и любов? Или безнадеждно сме се заразили от нечовешката философия на комунистическото възпитание и следваме принципа на Макаренко, че човекът не се вае, а се кове?

Спомням си една ужасяваща алегория във видеоклипа към „Стената“ на Пинк Флойд. Млади, невинни същества, различни, свежи и одухотворени чакат в редица и ковейрът ги поглъща. Това е месомелачка за души и от пъстрия букет на индивидуалното многообразие излиза една обща, тъпа, хомогенна кайма. Това ли вършим при изпълнение на най-отговорния си дълг като човешки същества? Превръщаме ли новите хора в сиви, еднотипни автомати, излети от един калъп? Къде тук е духовната любов, грижата за младите и неукрепнали същества, които са в началото на пътеката на живота?

Нека започнем от Деветия кръг на Ада, от детството на сирачетата.

Чувала съм за случаи, когато за приемането на ново дете няма място в дом за деца с нормално интелектуално развитие и го настаняват в интернат за дечица със забавено развитие и специфични потребности, дори и ако при тест за интелигентност би се представило над средното ниво. Интелектът се изгражда, поне донякъде и под влияние на околната среда. Той се нуждае от стимулиране, конкуренция и предизвикателства. Така светлината, озарявала ума на клетото сираче, бавно започва да тлее и накрая гасне и всичко потъва в мрак. То забравя да пише и чете, ако преди е можело да прави това, а понякога под влияние на духовния шок, дори да говори.

Неотдавна, потресена чух, че искане на дете от дом за сираци да кандидатства в университет било неவிждано изключение и, дори да копнеят за това, на децата рядко се давала такава възможност. Дипломата им, удостоверяваща, че са от такъв дом, представлявала пречка за приема на документа при кандидатстването им. Ако това действително е така, знаем ли колко „Айнщайновци“, „Микеланджеловци“ или „Шекспировци“ е възможно да сме убили?

В други случаи отново механично и бездушно, с цел по-малко усилия и за удобство на чиновниците, настанявали деца без всякакви противообществени прояви във възпитателни домове за малолетни престъпници. Единственото нарушение на новите възпитаници се изразявало в това, че „имат нахалството“ да са без родители. Следва цялата

прелест на подобно възпитание – коси, остригани до голо, за да се избегне опасността от опаразитяване; сиви легла в редици, сиви униформи, сиви дни. Какво ли остава на бедните деца, освен да започнат процес на приспособяване към средата си? Отначало това е просто мимикрия, но постепенно маската се срества с лицето и... ура! По Макаренковски сме изковали от един потенциално добър гражданин нов престъпник.

Истинска месомелачка! Към сирачетата се отнасяме без любов, без състрадание, без топлина или поне капчица уважение към човешкото им достойнство. Те се превръщат просто в оправдание на още някой и друг щат на държавна заплата.

Иска ми се да ви върна без милост към най-черната и страшна приказка в най-новата ни история – към дечицата умрели от глад, поради бездушието и лошата организация на наемни чиновници и непростимото безразличие на държавата. Какво? Вече ги забравихте? А аз, дами и господа, понякога още ги сънувам нощем. Виждам ги как гризат от глад клетите си измършавели ръчици, как се гушат в ледения порутен бордей, останка от славното ни социалистическо строителство и гледат в нищото с тези огромни, невинни, мъртви очи. Виждам как ги ровят в земята по-безразлично, отколкото биха заровили псета и не се сещат да отбележат мястото дори с християнския кръст. Какво? Неприятно ли ви става? Ама колко е груба тази Паула! Защо ни напомня за такива грозни неща, които искаме да забравим. Не, няма да ви позволя да забравите! Ще помните и ще виждате в сънищата си като мен този най-черен грях в съвременната ни история. Вие, охранени гешефтари и политици – лакеи! Вие, господин Саксбургготски, рицарю със синя кръв, Вие, госпожо Масларова, докато стилист Капанов ви дипли къдриците. Всички вие нямате правото да забравяте за детските гробчета! Защото ще ви се припомнят след години, когато земният ви път приключи...

А оцелелите от тази мелница деца? Доколко са оцелели наистина? Дали подобен мрачен кучешки живот не е изкривил нещо дълбоко у тях завинаги?

В един психологически анализ на ФБР е отразено, че повече от 90 % от социопатите, серийните убийци и сексуалните садисти са имали тежко, травмиращо детство и са били под опеката на жестоки и аморални родители или попечители. Какво бихте казали за това? Дали не засяваме и семената на бъдещи беди? Но в крайна сметка, който сее ветрове, ще пожъне бури.

Но нека оставим за момент темата за сираците и да анализираме

положението на деца, които растат и се развиват в относително нормална социална среда. Нека си представим, че те са отгледани от предани и любящи родители, каквито, за щастие, са повечето българи и българки.

Неотдавна, социалният министър, госпожа Масларова гордо обяви пред средствата са масово осведомяване, че от 2009 г. детските надбавки ставали тридесет и пет лева. Каква радост! Чудя се как улиците не бяха заляти от тъпни ликуващи и благодарни майки.

Чудя се дали министърът знае, че тези средства са недостатъчни само за памперсите, употребявани от децата. А всеизвестен факт, драга госпожо, е, че малките хора не само отделят, а и ядат. Освен това, бивайки човешки същества в една цивилизована европейска държава, следва да бъдат обути и облечени. Едни детски обувки, които могат да се носят не по-дълго от един-два месеца, струват петнадесет лева; едно детско костюмче със средно качество – около двадесет лева. Готовата детска храна е не по-малко от три-четири лева за бурканче. Е, колко време ще изкарат най-новите граждани за сметка на държавата? Затова, родителите им неестествено рано ги оставят при баби и по детски ясли и работят като черни роби просто за да ги изхранват.

А, дори и това да Ви се струва каприз, децата на България имат и духовни интереси. Според детските психолози, деца, които разполагат с играчки, стимулиращи въображението, стават по-артистични, по-интелигентни, с по-богата фантазия и повече склонност към новаторство. Но, може би, властниците в нашата Родина не искат гражданите ѝ да бъдат такива? А, колкото и силно да желаят това, майките не могат да дадат това благо на поколението си, защото една най-проста плюшена играчка струва поне седем – осем лева.

Но нека, вместо да обсъждаме подобни „буржоазни луксове“, се върнем към исконните, основни човешки потребности. Много български деца са туберкулозни, а ноторно известна истина е, че туберкулоза развиват недохранените деца.

А сърцераздирателните апели за набиране на средства за животоспасяващи операции на деца? Българинът има добро сърце и дори в тези страшни времена, когато е за дете, се опитва да даде нещичко, но случаите са много, а ние – твърде бедни. И все пак се питам: не е ли това задължение на държавата? Доколкото съм чувала, следва да има фонд за лечението на деца. Правителството ни се фука с милиарди излишък в бюджета и не счита за необходимо да уведоми парламента как ги разходва, а в същото време, умират деца, лишени от медицинска помощ! Не ви ли присядат тези милиарди, ако цената се измерва в детски

гробчета или трайно осакатени деца?

Трагедиите са много, а темата – жестока и болезнена. Но няма да смекча тона! Моля за прошка всички почтени хора, които натъжавам, но мисля, че трябва да крещим тези истини отново и отново, докато и слепите ги видят, и глухите ги чуят.

Ще ви разкажа за малкия Джон. Майката, слабичка и дребна женица работела в чужбина. Твърдеше, че е била чистачка, но подозирам, че е практикувала най-древния занаят, но просто се срамуваше да сподели това. Както и да е, забременяла. Нарекла детето Джон, на името на таткото. Той пък отказал да има нещо общо с този свой потомък, а майката, на свой ред от самото начало отказала да тръгне по стереотипния модел и да абортира. Тя взела самолета и си дошла в Родината с малкото вързопче под мишница и без всякакви спестявания. Битките за уреждането на някакъв доход бяха епични, защото майката нямаше нито социални, нито здравни осигуровки. Все пак, намери се чиновничка от социалния отдел със сърце и стори и невъзможното да уреди поне надбавките и някаква минимална месечна помощ.

Мама гладуваше, за да може да има мляко за Джони. Стоеше без хляб, за да може да му купи плодове за някакво пюре. За жалост, дори гладът не ѝ помогна да успява напълно в усилията си. Добре че някаква старица в близко до съответния град село се смили и я прибра в дома си без наем. Вместо „Хумана“, като бебе Джони трябваше да се научи на най-евтиния вид кисело мляко. Неколкократно направи алергични кризи и имаше колики.

Майката, иначе много хубава млада жена, прежълтя и изсъхна като вейка. От лицето ѝ останаха едни изпити скули и огромни очи. Ходеше като дете, облечено в дрехите на майка си, защото бе отслабнала с петнадесет килограма, а не можеше да си купи други, дори и „втора употреба“. Кашляше с дрезгава кашлица и се заморяваше по стълби, а тогава беше на двадесет и три години.

И, все пак, това момиче излезе с невероятен характер. Въпреки предложенията на социалните служби, не остави Джони в дом за сираци. Най-трудното премина. Сега жената работи, а синът ѝ е в детски ясли и аз искрено вярвам, че ще стане добър гражданин на България, просто защото майка му заслужава това.

Представям си как министър Орешарски гледа с присъщата си презрителна усмивка и ме укорява в „евтин популизъм“. Ще кажа на него и на останалите властници едно: всички те, облечени в най-тузарските си бутикови парцали, не са достойни да целунат дори нозете на тази

жена. Какво, свивате презрително вежди? Не забравяйте, че друг един младенец се е родил в ясли, при гонения и беди. Или презирате и Него?

За жалост, малцина са с духа и сърцето на майката на Джони. Преобладават случаите с деца, подхвърлени като счупени играчки – в домовете, до боклуджийските контейнери, в клозета. Младенците на България...

Дори и сравнително защитените и обгрижвани средностатистически деца се свиват по цял ден като зверчета в панелените дупки, защото майките им трябва да работят по дванадесет часа и няма площадки, където да спортуват и да играят. Как така ще прахосваме за тях ценните парцели? Ах, какво бреме за властта са тези малки човеци!

Затварям очи и виждам образа на палавия дух Питър Пан, чието друго име е детство. Но детството на нашите дечица не е вълшебно, а твърде горчиво и реално и никой не пресушава детските сълзи. Смятате ли, че сградата на европейското ни общество, изградена върху такива темели, ще бъде здрава и светла? Помислете си добре!

КРАЙ

© 2008 Паула Лайт

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9228>]